

KIILI VALLA EELARVESTRATEEGIA 2021-2024

1. SISSEJUHATUS

Eelarvestrateegia on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukavast tulenev finantsplaan nelja eelseisva eelarveaasta kohta. Eelarvestrateegia koostamise kohustus tuleneb kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusest (KOFSt).

Valla eelarvestrateegia koostamise eesmärk on tagada lähi- ja keskpikas perspektiivis eelarvepoliitika jätkusuutlikkus, näha ette vahendid valla arengu eesmärkide elluviimiseks ning seeläbi muuta valla tegevus oma funktsioonide täitmisel tulemuslikumaks.

Valla eelarvestrateegia koostamise aluseks on majandusprognoosid ja valla arengukava. Eelarvestrateegia koostamisel lähtutakse järgmistest põhietappidest:

- põhitegevuse tulude prognoosimine;
- põhitegevuse kulude planeerimine;
- investeeringute planeerimine;
- finantseerimistingute planeerimine.

Käesoleva eelarvestrateegia järgmistes osades antakse ülevaade majanduskeskkonnast, riigi eelarvepoliitikast, Kiili valla finantsolukorrast, põhitegevuse tulude ja kulude prognoosist, investeerimis- ja finantseerimistegevuse ja likviidsete varade muutustest, samuti valla arvestusüksusest ja konsolideeritud näitajatest ning finantsdistsipliini tagamise meetmetest.

1.1. Ülevaade majanduskeskkonnast

Kunagi ei ole määramatus majandusliku tuleviku ees olnud suurem kui praegu. Seda põhjusel, et majanduse arengut ei dikteeri majanduse sisemised kohandumismehhanismid, vaid see sõltub eelkõige tervise kaitsega seotud piirangutest ning riikide abimeetmetest. Eesti majandus on käesoleva, enim turismisektorit mõjutava olukorra suhtes siiski paremini kaitstud kui mitmed lõunapoolsed Euroopa Liidu riigid.

Fakt, et Eestis on koroonaviiruse levik olnud seni madalam kui paljudes teistest riikides, annab lootust ka meie majandusele. Nakatumisjuhtude kasv nii meil kui mujal muudab majandusprognooside koostamise endiselt väga keeruliseks, kuid tänase teadmise pinnal jääb Eesti tänavune majanduslangus oluliselt tagasihoidlikumaks, kui kardeti kevadel. SEB prognoosi kohaselt väheneb Eesti sisemajanduse kogutoodang tänavu 4,7%.

Euroopa Liidus kokkulepitud taastepakett, Euroopa Keskpanga äärmiselt toetav rahapoliitika ja valitsuste tasandil vastuvõetud toetusmeetmed aitavad liikmesriikide majandustel taastuda. Euroopa Keskpank jätkab toetavat rahapoliitikat seni kuni see on vajalik ning seetõttu intressimäärasid ei tõsta.

Tööpuudus tõuseb ja palgad kasvavad aeglasemalt. Aasta kokkuvõttes peaks Swedbanki hinnangul tööpuudus ulatuma 8,1 protsendini. Järgmisel aastal majanduskonjunktuur pöörduv ja majanduskasvu taastumine tähendab taas suuremat hõivet ja tööpuuduse vähenemist 7,4 protsendini.

Majanduse kriisist väljumist võib pidurdada koroonaviiruse leviku laienemine.

Allikas: Rahandusministeerium, SEB, Swedbank

1.2. Ülevaade Kiili valla finantsolukorrast

Eelarvestrateegia koostamise ajal on küll märgata mõningast kriisi mõju tulude vähenemisele, kuid suuri kärpeid pole veel põhjust teha, edasi on lükatud vähemoluliste investeeringute tegemine ning kulutuste tegemisel käitatakse kokkuhoidlikult.

Kiili valla netovõlakoormus on viimastel aastatel püsinud seadusega lubatud piirmäärast tunduvalt väiksem. Ka 2020. aastal kooli juurdeehituseks võetud laen ei tõsta valla netovõlakoormust piirmääradeni. Selline finantsseis võimaldab rahuldavalt toime tulla praeguse kriisiga ning kavandada tulevikuks investeeringuid ning veel ühe laenu võtmist uue lasteaia ehitamiseks.

2. KIILI VALLAVALITSUSE KONSOLIDEERIMATA FINANTSNÄITAJAD

2.1. Põhitegevuse tulud

Põhitegevuse tuludena käsitletakse eelarvestrateegias vastavalt KOFS-ile järgmisi tulusid:

- maksutulud;
- tulud kaupade ja teenuste müügist;
- saadavad toetused;
- muud tegevustulud.

Põhitegevuse tulude suurus oleneb peamiselt maksutuludest. Valla elanikkonna vanuseline struktuur on hetkel väga hea, tööealiste elanike osatähtsus on suur, samuti on elanike sissetulekud oluliselt suuremad vabariigi keskmisest.

Koroonakriis mõjutab eelkõige maksutulude laekumist - viimaste aastate 10-15%-ne kasv on asendunud tagasihoidlikumate numbritega. Eelarvestrateegia koostamise hetkel on tulumaksu laekumine võrreldes varasema aastaga ca 6% suurem, kuid tuginedes majandusprognosidele võib see aasta kokkuvõttes kujuneda väiksemaks.

2021. aastaks tulumaksu kasvu planeeritud pole, edaspidi on eeldatav kasv 2-5%.

Toetusfondist saadavate summade suurus sõltub riigieelarvest, täpsed summad selguvad valla eelarve koostamise käigus. 2020. aastal eraldati riigi poolt lisatoetust koroonakriisi mõjude leevendamiseks.

Tabel 1. Põhitegevuse tulud

Kiili Vallavalitsus	2019 täitmine	2020 eeldatav	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	10 131 671	10 806 755	10 612 500	10 812 500	11 242 500	11 682 500
Maksutulud	7 455 262	7 711 000	7 711 000	7 861 000	8 241 000	8 641 000
tulumaks	7 239 295	7 500 000	7 500 000	7 650 000	8 030 000	8 430 000
maamaks	210 612	208 000	208 000	208 000	208 000	208 000
reklaamimaks	5 355	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	486 069	425 000	490 000	510 000	530 000	530 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	2 159 997	2 637 755	2 381 500	2 411 500	2 441 500	2 481 500
toetusfond	2 080 925	2 593 721	2 350 000	2 380 000	2 410 000	2 450 000

tasandusfond	1 769	1 534	1 500	1 500	1 500	1 500
muud saadud toetused tegevuskuludeks	77 303	42 500	30 000	30 000	30 000	30 000
Muud tegevustulud	30 343	33 000	30 000	30 000	30 000	30 000

2.2. Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kuludena käsitletakse eelarvestrateegias vastavalt KOFS-ile järgmisi kulusid:

- antavad toetused;
- muud tegevuskulud.

Põhitegevuse kulud kasvavad prognoosi kohaselt 2024. aastaks võrreldes 2020. aastaga kokku ligikaudu 11%. Majandamiskulude suurem kasv 2021. aastal võrreldes 2020. aastaga on seotud kooli juurdeehitusega lisandunud kuludega.

Tabel 2. Põhitegevuse kulud

Kiili Vallavalitsus	2019 täitmine	2020 eeldatav	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Põhitegevuse kulud kokku	8 185 377	9 037 000	9 615 000	9 835 000	9 935 000	10 035 000
Antavad toetused tegevuskuludeks	1 043 931	637 000	630 000	650 000	650 000	650 000
Muud tegevuskulud	7 141 446	8 400 000	8 985 000	9 185 000	9 285 000	9 385 000
personalikulud	4 514 784	4 950 000	5 100 000	5 200 000	5 250 000	5 300 000
majandamiskulud	2 618 283	3 450 000	3 750 000	3 850 000	3 900 000	3 950 000
muud kulud (sh reservfond)	8 379	0	135 000	135 000	135 000	135 000

2.3. Põhitegevuse tulem

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe. Tulenevalt KOFS-ist peab põhitegevuse tulem olema aruandeaasta lõpu seisuga null või positiivne.

Tabel 3. Põhitegevuse tulem

Kiili Vallavalitsus	2019 täitmine	2020 eeldatav	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	10 131 671	10 806 755	10 612 500	10 812 500	11 242 500	11 682 500
Põhitegevuse kulud kokku	-8 185 377	-9 037 000	-9 615 000	-9 835 000	-9 935 000	-10 035 000
Põhitegevuse tulem	1 946 294	1 769 755	997 500	977 500	1 307 500	1 647 500

2.4. Investeermistegevus

Investeermistegevuse rahavoogudes käsitletakse eelarvestrateegias KOFS-i regulatsioonist tulenevalt järgmisi elemente:

- põhivara soetus;
- põhivara müük;
- põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine;
- põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine;
- osaluse soetus;
- osaluse müük;
- muude aktsiate ja osakute soetus;
- muude aktsiate ja osakute müük;
- antavad laenud;
- tagasilaekuvad laenud;
- finantstulud ja finantskulud.

Strateegiaperioodil on jätkuvalt kavandatud investeeringuid valla infrastruktuuri – teed, tänavavalgustus.

Lasteaiakohtade nappuse leevendamiseks on kavas lasteaiade ehitus Vaelasse.

Tabel 4. Investeermistegevus

Kiili Vallavalitsus	2019 täitmine	2020 eeldatav	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Investeermistegevus kokku	-1 589 477	-5 138 000	-1 040 000	-3 315 000	-415 000	-405 000
Põhivara müük (+)	44 719	20 000	0	0	0	0
Põhivara soetus (-)	-636 355	-1 175 000	-980 000	-415 000	-290 000	-285 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	92 848	270 000	720 000	15 000	15 000	15 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-1 087 878	-4 210 000	-730 000	-2 865 000	-80 000	-80 000
Finantstulud (+)	292					
Finantskulud (-)	-3 103	-43 000	-50 000	-50 000	-60 000	-55 000

2.5. Finantseermistegevus

Finantseerimistehingud on eelarve tulude ja kulude vahe katmiseks teostatavad finantstehingud (laenude võtmised jms.). Finantseermistegevuse rahavoogudes käsitletakse vastavalt KOFS-ile järgmisi elemente:

- laenude võtmine, võlakirjade emiteerimine, kapitalirendi- ja faktooringkohustuste võtmine;
- võetud laenude tagasimaksmine, kapitalirendi- ja faktooringkohustuste täitmine ja emiteeritud võlakirjade lunastamine.

Kooli juurdeehituse tarbeks on sõlmitud laenuleping summas 3,5 miljonit eurot. Lasteaia ehitamiseks, on vajalik võtta 2022. aastal veel üks laen summas 2,5 miljonit eurot.

Varasemast ajast on vallavalitsusel kaks pikaajalist laenu - 2021. aasta jaanuaris saab makstud viimane Swedbank-i laenu osamakse, KIK-i laen lõpeb 2024. aastal.

Tabel 5. Finantseerimistegevus

Kiili Vallavalitsus	2019 täitmine	2020 eeldatav	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Finantseerimistegevus	-127 613	3 280 000	-312 500	2 121 700	-473 300	-478 300
Kohustiste võtmine (+)	0	3 500 000	0	2 500 000	0	0
Kohustiste tasumine (-)	-127 613	-220 000	-312 500	-378 300	-473 300	-478 300
<i>sh Swedbank laen</i>	<i>-49 313</i>	<i>-50 840</i>	<i>-4 200</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>KIK-i (ÜVK) laen</i>	<i>-78 300</i>	<i>-78 300</i>	<i>-78 300</i>	<i>-78 300</i>	<i>-78 300</i>	<i>-78 300</i>
<i>Kooli juurdeehituse laen</i>	<i>0</i>	<i>-90 860</i>	<i>-230 000</i>	<i>-230 000</i>	<i>-235 000</i>	<i>-235 000</i>
<i>Lasteaia ehituse laen</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-70 000</i>	<i>-160 000</i>	<i>-165 000</i>

2.6. Nõuete ja kohustiste saldo muutus

Nõuete ja kohustuste saldo muutusena kajastub eelarvestrateegias aastatel 2021-2024 Kiili Vallavalitsuse poolt Kiili Varahalduse SA-le laenude tasumiseks suunatav summa, vallavalitsuse bilansis kajastuvad need summad muude kohustiste real.

Kiili Varahalduse Swedbank-st võetud laenud saavad tasutud 2021. aasta alguses, SEB-st võetud laenu viimane makse on 2026. aasta lõpus.

Tabel 6. Nõuete ja kohustuste saldo muutus

Kiili Vallavalitsus	2019 täitmine	2020 eeldatav	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+suurenemine / - vähenemine)	-454 505	-467 900	-260 055	-186 600	-190 000	-195 000

2.7. Likviidsed varad

Likviidsete varade muutuse eelarveosas käsitletakse tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi elemente:

- raha ja pangakontode saldo muutus;
- rahaturu- ja intressifondide aktsiate või osakute saldo muutus;
- soetatud võlakirjade saldo muutus.

Tabel 7. Likviidsete varade muutus

Kiili Vallavalitsus	2019 täitmine	2020 eeldatav	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Likviidsete varade muutus (+suurenemine, - vähenemine)	-225 302	-556 145	-615 055	-402 400	229 200	569 200
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	2 053 083	1 496 938	881 883	479 483	708 683	1 277 883

2.8. Netovõlakoormus

Netovõlakoormus on võlakohustiste suuruse ja likviidsete varade kogusumma vahe, kus netovõlakoormuse arvestuses võetakse võlakohustistena arvesse bilansis kajastatud kohustised.

Netovõlakoormuse arvestuses peab võlakohustistena kajastama järgmisi kohustisi:

- võetud laenud;
- kapitalirendi- ja faktooringukohustised;
- emiteeritud võlakirjad;
- tasumise tähtjaks täitmata jäänud kohustised;
- tagastamisele kuuluvad sihtfinantseerimisena ja kaasfinantseerimisena saadud ettemaksed;
- pikaajalised võlad tarnijatele;
- muud pikaajalised kohustised.

Netovõlakoormus võib aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse kogusummat.

Seoses kriisiga on 2020. ja 2021. a lubatud netovõlakoormus kas 10-kordne põhitegevuse tuleml või 80% põhitegevuse tuludest, olenevalt kumb on suurem, kuid ei tohi ületada põhitegevuse tulude kogusummat.

Kiili Varahalduse SA poolt võetud laenud kooli ja lasteaia ehituseks kajastuvad vallavalitsuse bilansis muude kohustistena ning on võetud konsolideerimata aruannetes netovõlakoormuse arvestusse sisse.

Seoses kooli juurdeehituseks laenu võtmisega kasvab ka valla netovõlakoormus, samas saavad 2021. aastal tagasi makstud nii vallavalitsuse kui ka Kiili Varahalduse SA poolt Swedbank-st võetud laenud.

Tabel 8. Netovõlakoormuse muutus

Kiili Vallavalitsus	2019 täitmine	2020 eeldatav	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	2 330 202	5 142 302	4 569 747	6 504 847	5 841 547	5 168 247
<i>sh sihtfinantseerimise kohustised</i>	<i>1 874 587</i>	<i>1 406 687</i>	<i>1 146 632</i>	<i>960 032</i>	<i>770 032</i>	<i>575 032</i>

Likviidsete varade jääk	2 053 083	1 496 938	881 883	479 483	708 683	1 277 883
Netovõlakoormus (eurodes)	277 119	3 645 364	3 687 864	6 025 364	5 132 864	3 890 364
Netovõlakoormus (%)	2,7	33,7	34,8	55,7	45,7	33,3
Netovõlakoormuse ülemmäär	10 131 671	10 806 755	9 975 000	6 487 500	7 845 000	9 885 000
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	9 854 552	7 161 391	6 287 136	462 136	2 712 136	5 994 636

3. VALITSEVA MÕJU ALL OLEVATE ÜKSUSTE FINANTSNAITAJAD

Eelarvestrateegia koostatakse kohaliku omavalitsuse arvestusüksustele. Kohaliku omavalitsuse arvestusüksusteks on kohaliku omavalitsuse üksus ja temast sõltuvad üksused. Sõltuvaks üksuseks loetakse sellist üksust, kes on raamatupidamise seaduse mõistes kohaliku omavalitsuse üksuse otsese või kaudse valitseva mõju all ning kes saab kohaliku omavalitsuse üksuselt, riigilt, muult avalik-õiguslikult juriidiliselt isikult või eelnimetatud isikute valitseva mõju all olevatelt üksustelt rohkem kui 10% vastava aasta põhitegevuse tuludest. Seega on Kiili valla sõltuvaks üksuseks Kiili Varahalduse Sihtasutus, Kiili KVH sõltuva üksusena hetkel ei klassifitseeru.

Sõltuvate üksuste põhitegevuse tulemi ja võlakohustise arvutamiseks tuleb samuti rakendada KOFS-i vastavat meetodikat.

3.1. Kiili Varahalduse Sihtasutus

Kiili Varahalduse Sihtasutus (KVS) sõltub otseselt Kiili valla sihtfinantseerimisest, kuigi teenib ka omatulusid. KVS-i põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormus eelarvestrateegia perioodiks on esitatud järgmises tabelis.

Tabel 9. Kiili Varahalduse SA finantsnäitajad

Kiili Varahalduse SA	2019 tegelik	2020 eeldatav	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	1 583 786	1 460 000	1 466 000	1 472 000	1 475 000	1 490 000
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt	1 344 273	1 275 000	1 280 000	1 285 000	1 290 000	1 305 000
Põhitegevuse kulud kokku (+)	1 456 703	1 370 000	1 415 000	1 423 000	1 430 000	1 450 000
Põhitegevustulemi	127 083	90 000	51 000	49 000	45 000	40 000
Investeeringustegevus kokku (+/-)	-200 113	-150 000	-40 000	-50 000	-50 000	-50 000
Eelarve tulemi	-73 030	-60 000	11 000	-1 000	-5 000	-10 000
Finantseerimistegevus (-/+)	-465 932	-467 900	-260 055	-186 600	-190 000	-195 000
Nõuete ja kohustiste saldode muutus	565 414	467 900	260 055	186 600	190 000	195 000
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	330 177	270 177	281 177	280 177	275 177	265 177
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	1 874 587	1 406 687	1 146 632	960 032	770 032	575 032

4. KONSOLIDEERITUD FINANTSNAITAJAD

KOFS nõuab põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse väljatoomist ka kohaliku omavalitsuse arvestusüksuse kohta ehk konsolideeritud kujul, järgnevalt toodud tabel on koostatud konsolideeritud näitajate kohta.

Tabel 10. Konsolideeritud finantsnäitajad

Kiili Vald	2019 täitmine	2020 eeldatav	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	10 371 184	10 991 755	10 798 500	10 999 500	11 427 500	11 867 500
Põhitegevuse kulud kokku	8 297 807	9 132 000	9 750 000	9 973 000	10 075 000	10 180 000
Põhitegevustulem	2 073 377	1 859 755	1 048 500	1 026 500	1 352 500	1 687 500
Investeeringustegevus kokku	-1 789 590	-5 288 000	-1 080 000	-3 365 000	-465 000	-455 000
Eelarve tulem	283 787	-3 428 245	-31 500	-2 338 500	887 500	1 232 500
Finantseerimistegevus	-593 545	2 812 100	-572 555	1 935 100	-663 300	-673 300
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-198 850	-616 145	-604 055	-403 400	224 200	559 200
Nõuete ja kohustiste saldode muutus (+/-)	110 909	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	2 383 260	1 767 115	1 163 060	759 660	983 860	1 543 060
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	2 330 202	5 142 302	4 569 747	6 504 847	5 841 547	5 168 247
Netovõlakoormus (eurodes)	0	3 375 187	3 406 687	5 745 187	4 857 687	3 625 187
Netovõlakoormus (%)	0,0%	30,7%	31,5%	52,2%	42,5%	30,5%
Netovõlakoormuse ülemmäär	10 371 184	10 991 755	10 485 000	6 599 700	8 115 000	10 125 000
Vaba netovõlakoormus	10 371 184	7 616 568	7 078 313	854 513	3 257 313	6 499 813

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsdistsipliini tagamise meetmena on kinni peetud kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest ja netovõlakoormuse ülemmäärast.

Põhitegevuse tulemi väärtus ja netovõlakoormus on arvatatud tekkepõhise raamatupidamisarvestuse andmete alusel ja seda kohaliku omavalitsuse üksuse kohta aruandeaasta lõpu seisuga ning kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse kohta konsolideerituna aruandeaasta lõpu seisuga.